

	Kapitel 11	
	<i>Gud har inte förskjutit sitt folk</i>	
11:1 Λέγω οὖν, μὴ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ; μὴ γένοιτο· καὶ γὰρ ἐγὼ Ἰσραηλῆτης εἰμί, ἐκ σπέρματος Ἀβραάμ, φυλῆς Βενιαμίν..	1 Jag frågar då: kanske Gud har förskjutit sitt folk? Visst inte. Jag är ju själv israelit, ättling till Abraham och av Benjamins stam.	Ändå är det på sätt och vis en ytterligare framställan. Anders Nygren pekar på att Paulus här skriver den tredje delen. Den första Rom 9:6-29 pekar Paulus på Guds suveränitet att utkora vem han vill. Den andra Rom 9:30-10:21 där han pekar på att Israels förkastelse är dess egen skuld och här för det tredje ställs frågan om Gud har förskjutit sitt folk och svarar att det har Gud inte gjort, vilket här ska förklaras. Paulus börjar med att hänvisa att han själv är att judisk börd och han har inte själv blivit förskjuten. Om nu han, som en av Israels folk, inte är förskjuten då är alltså inte hela Israels folk förskjutet. Och Paulus skriver: "Visst inte", eller som orden " <i>mā genoito</i> " har översatts: "bort det" i 1917 års översättning.
11:2 οὐκ ἀπώσατο ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃν προέγνω. ἢ οὐκ οἶδατε ἐν Ἡλίᾳ τί λέγει ἡ γραφή, ὡς ἐντυγχάνει τῷ θεῷ κατὰ τοῦ Ἰσραήλ;	2 Gud har inte förskjutit sitt folk, som han en gång har utvalt. Ni vet ju vad skriften säger i berättelsen om Elia, då han anklagar Israel inför Gud:	Paulus vill visa på att Gud hela tiden har med allt i sin plan, för oss omöjligt att förstå, men samtidigt känner vi inte Guds rådslut som Paulus kommer till i vers 33-34. "Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar." Det handlar om något annat. Man kan tala om att även om det kan tyckas som om Israels folk till sin helhet förskjuter Gud, så finns det alltid en rest kvar. Och även om det endast skulle vara en enda kvar, vilket Elia trodde, så innebär det ändå inte att Gud förskjuter sitt folk. För vad Gud har utkorat det gäller för alltid, Gud tar inte tillbaka sina löften och beslut. För att visa på detta använder Paulus ett ord från 1 Kon 19:14.
11:3 κύριε, τοὺς προφῆτας σου ἀπέκτειναν, τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν, κἀγὼ ὑπελείφθην μόνος καὶ ζητοῦσιν τὴν ψυχὴν μου.*	3 Herre, dina profeter har de dödat och dina altaren har de rivit ner, jag är ensam kvar, och nu står de efter mitt liv.	Det är inget direkt citat från Septuagesima utan Paulus översätter det här direkt från den hebreiska förlagan. Men det spelar ingen roll. Elia trodde sig vara ensam kvar och att man hade tagit död på alla profeter och rivit ner altaren, så det inte fanns någon kvar. Samtidigt är det första Elia gör, på Guds befallning, att gå tillbaka och utse Elisha, Shafats son från Avel Mechola och utse honom till profet och sin efterträdare. Dessutom skulle han smörja Hasael till kung över Aram och Jehu, Nimshis son, till kung över Israel.
11:4 ἀλλὰ τί λέγει αὐτῷ ὁ χρηματισμός; κατέλυον* ἑμαυτῷ ἑπτακισχιλίους ἄνδρας, οἵτινες οὐκ ἔκαμψαν γόνυ τῇ Βάαλ.*	4 Vad får han för svar från Gud? Jag har sparat åt mig sju tusen män som inte har böjt knä inför Baals bild.	Det här svaret får Elia när han står vid ingången till grottan och den stilla susningen skett innan Gud talade till honom. Paulus har tidigare använt samma händelse, men då använt sig av Jes 1:9, det var i Rom 9:29. När nu Paulus använder det här bibelordet vill han tala om att det också för kristendomen finns en rest också bland Israels folk.

11:5 οὕτως οὖν καὶ ἐν τῷ νῦν καιρῷ λείμμα κατ' ἐκλογὴν χάριτος γέγονεν·	5 På samma sätt finns det i vår tid en rest som Gud har utvalt av nåd.	Frågan är vad Paulus menar med denna rest i förhållande till bibelordet om Elia. Det handlar om ordet <i>"leimma"</i> som kan översättas också med <i>"kvarleva"</i>. Denna rest eller kvarleva kan vara det Paulus menar som Gud har utvalt av nåd. Paulus kommer hela tiden tillbaka till det. Det är Guds nåd det handlar om inte om människors gärningar. Paulus kommer att förklara detta med bilden av ett olivträd i versarna 17-24. Det han vill säga är att Gud inte har förskjutit sitt folk, det finns en rest kvar och på den fortsätter Gud att fullfölja sin plan. Det är Guds nåd det handlar om. Det är Gud som är den aktive och som vet vad han gör. Alla de här tankarna leder sedan fram till att Paulus i vers 36 menar att hela grunden till hans framställan finns: "Ty av honom och genom honom och till honom är allting. Hans är härligheten i evighet. Amen"
11:6 εἰ δὲ χάριτι, οὐκέτι ἐξ ἔργων, ἐπεὶ ἡ χάρις οὐκέτι γίνεται χάρις.	6 Men om det var av nåd var det inte för gärningars skull – då vore nåden inte nåd.	Nu har Paulus hela tiden haft med sig att det är tanken om nåd som är det som gäller, inte gärningar eller människors egenrättfärdighet. Laggärningarnas rättfärdighet har Paulus återkommit till genom hela brevet och konstaterat att de inte gäller. För oss är det självklart, men det var det inte på den här tiden. Nåden är endast nåd om inte våra gärningar räknas, för skulle det bero på gärningar, då hade det inte behövts någon nåd. Nåden är alltid Guds, den kan aldrig vara något som vi gör för att vi förtjänar den. Den ges oss utan förskyllan av Gud därför att Gud är kärleken. Det är Gud som har återställt vårt förhållande med Gud, det förhållande som Adam bröt och som Paulus skrev om i Rom 4. Det är Gud som av nåd ger oss rättfärdigheten, inte för att vi förtjänar den utan för att Gud i sin nåd vill ge oss den i sin kärlek.
11:7 Τί οὖν; ὃ ἐπιζητεῖ Ἰσραὴλ, τοῦτο οὐκ ἐπέτυχεν, ἡ δὲ ἐκλογὴ ἐπέτυχεν· οἱ δὲ λοιποὶ ἐπωρώθησαν,	7 Det betyder att Israel inte har uppnått vad det strävar efter, bara de utvalda har uppnått det. De andra har blivit förstockade,	Nu kommer Paulus in på sin kanske huvudtanke när det gäller Israel. Här kommer en lång utläggning som leder fram till slutsatsen i v 24: "hur mycket lättare kan då inte de äkta grenarna ympas in på sitt eget träd." Här börjar Paulus med att fortsätta visa att det är nåden som är det som gäller. Israels sökte inte Guds nåd utan förlitade sig på gärningar och de har inte uppnått något av det, bara de som är utvalda. De andra har blivit förstockade och man frågar sig varför. I v 1 har Paulus tydligt skrivit att det inte är Gud som har förstockat dem eller förskjutit dem. Han skriver där t o m "visst inte". Men frågan kvarstår. Vi kan förstå att det bland det utvalda folket Israel fanns dem som inte förstod eller ville förstå Guds nåd och därför inte var mottagliga och därmed förstockade. Men bland dessa fanns också de utvalda. Hur ska vi förstå det? Det kan vara ordet <i>"utvald"</i>, <i>"eklogä"</i> som ställer till det. Det kan vara så att Paulus tänker på ordet som en ursprunglig militär term i det grekiska språket, att välja ut några soldater i ett kompani till uppdrag

		vilket inte innebär att hela övriga kompaniet blir avskedad. Gud har utvalt sitt folk Israels och i detta folk har Gud utsett några som ska förmedla Guds nåd om frälsningen till sitt folk och till alla folk.
11:8 καθὼς γέγραπται· ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ θεὸς πνεῦμα κατανύξεως,* ὁφθαλμοὺς τοῦ μὴ βλέπειν καὶ ὦτα τοῦ μὴ ἀκούειν,* ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας.*	8 som det står skrivet: <i>Gud har gett dem en ande som omtöcknar dem, gett dem ögon som inte kan se och öron som inte kan höra, ända till denna dag.</i>	Paulus använder här ett citat troligen hämtat från hebreiskan från Jes 29:10 och 5 Mos 29:4. Båda dessa ställen handlar om att Israels folk har brutit förbundet med Gud. Paulus förklaring till detta och nästa bibelcitat hör samman med hans framställning att det inte är Gud som är orsaken till att Gud omtöcknar dem och ger dem ögon som de inte kan se med. Orsaken ligger i att folket brutit mot förbundet. Det ligger en djup hemlighet i dessa citat som Paulus använder vid flera tillfällen i Romarbrevet. Troligen anvisas dessa bibelcitat inte som direkta citat utan tanken från Paulus har säkert varit att de känt till vad som står runt om dessa citat. I Jesaja kommer förklaringen senare där det står: "När han – hans barn – ser vad jag utför bland dem skall de hålla mitt namn heligt. Jakobs Helige skall de hålla helig, bäva för Israels Gud. De förvillade skall få insikt, de missnöjda lära sig en läxa." Jes 29:23-24.
11:9 καὶ Δαυὶδ λέγει· γεννηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν εἰς παγίδα* καὶ εἰς θήραν καὶ εἰς σκάνδαλον καὶ εἰς ἀνταπόδομα αὐτοῖς,*	9 Och David säger: <i>Låt deras bord bli en fälla som fångar dem, en stötesten, ett straff för dem.</i>	Paulus har dock en egen förklaring som kommer i v 11. Här använder han åter ett citat, denna gång från Ps 69:23. Precis i versen före står det "i min törst fick jag ättika att dricka", som kan hänvisas till Jesus på korset, sedan kommer citatet. Om det var så Paulus tänkte är svårt att utläsa, men tanken är intressant. Om det är så kan Paulus peka på offerbordet i templet där man offrade samtidigt som Jesus hängde på korset och sa orden om att han var törstig och fick då ättika att dricka. Det kan ligga något i det, men vi vet inte. I alla fall använder Paulus det här bibelcitatet för att visa på det han vill komma fram till, att man inte såg eller förstod vem det var som hängde på korset. Att man inte såg eller förstod eftersom man hade lämnat förbundet med Herren och ville bygga sin relation med Gud på egenrättfärdighet.
11:10 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντός σύγκαμψον.*	10 <i>Förmörka deras ögon så att de inte kan se, och böj deras ryggar för alltid.</i>	Det finns teologiska idéer om att Gud kan använda det onda för att göra det goda, men det stämmer inte med teologin i GT där det uppenbarligen är Gud som förhärdar hjärtan och förmörkar ögon så att de inte kan se eller gör så att de inte kan höra. Men det här är en bön av David som ber om att Gud ska göra det här. För Paulus och inte ens av Jesus som citerar något likande i Matt 13:14 då med liknande ord från Jes 6:9f, verkar det här vara något problem. Det kan bero på grundsatsen att Gud handlar, inte för att skapa oreda eller hindra någon att se eller höra, utan att de själva först har tagit avstånd och handlat emot Guds vilja. Man skulle kunna säga att blindhet och oförmåga att se eller höra är en konsekvens att

		inte vilja se Guds vilja eller höra Guds röst. Och när en människa öppnar sitt hjärta för att vilja se och höra Guds vilja, då öppnas också ögonen till att se och öronen till att höra. Det kan vara så, men det blir mest filosofiska och teologiska förklaringar av något som vi inte har full insyn i och som varken Jesus eller Paulus ger något svar på.
11:11 Λέγω οὖν, μὴ ἔπταισαν ἵνα πέσωσιν; μὴ γένοιτο· ἀλλὰ τῷ αὐτῶν παραπτώματι ἡ σωτηρία τοῖς ἔθνεσιν εἰς τὸ παραζηλῶσαι αὐτοῦς.	11 Jag frågar då: kanske snavade de för att de skulle falla? Visst inte. Men när de föll blev det till räddning för hedningarna, för att detta skulle sporra deras egen avund.	Ändå ger Paulus ett svar som kan peka på att han menar att Gud använder sig av sådant som inte blivit enligt Gud vilja för att forma något nytt. Men han vill vara tydlig med att det inte är Gud som handlar till någons fall. "Visst inte" skriver han och menar med de orden att det verkligen inte förhåller sig på det sättet. "Men", "alla" kan också översättas med "utan istället". Gud gjorde något nytt. Israel tog inte sin chans och därmed öppnades vägen för räddning för hedningarna. Detta kom i sin tur att göra Israel avundsjuka. Men vad menar Paulus med det? Vi ser i Apg 18:6 att judarna inte tog emot Pauli budskap om att Jesus faktiskt är Messias, judarnas Messias. När dessa då ser att hedningarna börjar tro på "deras" Messias och följa honom, då måste det vara något oerhört. Då hade det ju faktiskt blivit så som judarna själva ansåg var den riktiga Guds väg för mänskligheten. Messias skulle komma och hela världen skulle bli frälst genom honom. Men när Jesus kom, undervisade, dog och uppstod ville de ändå inte tro att han verkligen är Guds Messias. Tanken för Paulus är att denna avund kanske kan leda dem till frälsning enligt v 14.
11:12 εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσω μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν.	12 Om deras fall gav världen rikedom och deras nederlag gav hedningarna rikedom, vad skall då inte deras fulla styrka ge?	Om det nu är så, undrar Paulus, att judarnas eller Israels fall eller ovilja att tro att Jesus är Messias, leder fram till en frälsning för hela den övriga hednavärlden. Då måste Israels omvändelse till att tro på Jesus som Messias leda fram till en rikedom som är långt mycket större än om det endast hade handlat om hedningarnas frälsning. Paulus skriver detta som en hypotes lagd i en fråga. Tänk om det hade varit så, vilket evangelium. Det gäller att läsa det rätt och därför har översättarna gjort det till en fråga: Det är inte hedningarnas fulla styrka det handlar om, det är judarnas, så är det skrivet i grundtexten och stämmer väl med de tankar som Paulus här för fram. Om Guds utvalda folk hade tagit emot frälsningen, då hade styrkan av det blivit till fullo.
11:13 Ὑμῖν δὲ λέγω τοῖς ἔθνεσιν· ἐφ' ὅσον μὲν οὖν εἰμι ἐγὼ ἔθνων ἀπόστολος, τὴν διακονίαν μου δοξάζω,	13 Men till er hedningar vill jag säga: just som apostel för hedningarna prisar jag min tjänst.	Nu vänder sig Paulus till de hednakristna. De var ju inte hedningar enligt vårt nutida språkbruk, utan ordet betyder helt enkelt andra folk än det judiska folket. Det är för dem som inte är judar som Paulus har blivit sänd och han är glad över sitt uppdrag. Det var nog inte det han hade tänkt sig när Jesus kallade honom till att bli apostel för hedningarna. Han var ju själv jude och farisé, han hade nog önskat sig, om

		han fått välja, att vara ett ljus för judarna. Men nu prisar han sin tjänst och sitt uppdrag.
11:14 εἴ πως παραζηλώσω μου τὴν σάρκα καὶ σώσω τινὰς ἐξ αὐτῶν.	14 Kanske kan jag väcka mina stamfränders avund och rädda några av dem.	Ännu ett "om" för Paulus fram. Det är ett önsketänkande, men det kan ju vara så att Paulus, genom sitt uppdrag för hedningarna, ändå blir ett ljus till uppenbarelse för judarna och därmed till frälsning för dem.
11:15 εἰ γὰρ ἡ ἀποβολὴ αὐτῶν καταλλαγὴ κόσμου, τίς ἡ πρόσλημις εἰ μὴ ζωὴ ἐκ νεκρῶν;	15 Ty om detta att de försköts gav världen försoning, vad skall då deras upptagande ge, om inte liv för de döda?	Det är många "om" i dessa versar. Vi kan förstå Paulus önsketänkande när han för fram sina innersta tankar om sitt uppdrag och sig själv. Här är ännu en av hans hypoteser. För om dessa förskjutna judar gjorde att hedningarna fick del av Guds frälsning hur mycket större skulle det då inte vara om det judiska folket kom till tro på Jesus. Men så pekar Paulus på den baktanke han har med i hela sin framställning. Det handlar om hela världens försoning och frälsning. Flera teologer menar att Paulus tanke berör en ordning som han tror är Guds frälsningsplan att världens frälsning blir när hela Israels folk är omvänt eller "deras upptagande" är gjort. Ordet för upptagande betyder helt enkelt att ta emot, men det handlar troligen inte om upptagandet till himlen utan troligen om Israels mottagande av Guds frälsning. Eftersom det är svårt att förstå vad Paulus menar här är tolkningen lite olika i teologiska kretsar. Men det vi ser kommer i följande verser pekar på att Paulus avser den slutliga frälsningen men att han inte kan säga att han har rätt utan avslutar med att tala om Guds rådslut som ingen har insikt i. "Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare?" som han citerar från Jes 40:13.
11:16 εἰ δὲ ἡ ἀπαρχὴ ἁγία, καὶ τὸ φύραμα· καὶ εἰ ἡ ῥίζα ἁγία, καὶ οἱ κλάδοι.	16 Om det första brödet är heligt är hela baket heligt. Och om roten är helig är också grenarna heliga.	Med allt detta i åtanke knyter Paulus nu delvis ihop säcken och använder en bild som blivit omdiskuterad i teologiska kretsar. Bilden har sina begränsningar eftersom den inte stämmer med det naturliga sättet, vilket kommer i v 17, men om det beror på Paulus dåliga kunskap om lantbruk eller inte har man funderat på. Jesus hade kunskapen och använder sina liknelser rätt. Här gör Paulus inte det. Vissa menar att Paulus hade kunskapen men bryr sig inte om vetandet i naturläran utan använder bilden just som en bild med medvetande om att bilden inte stämmer med naturen, för tanken är god och kanske menar Paulus att det är tanken som räknas. Det första brödet avses fäderna Abraham m fl. De är förstlingsbrödet. Det är, vilket är det avgörande, Gud som har utsett och helgat förstlingsbrödet. Det innebär att den deg som bakas av det bröd som lades undan vid förra baket, är helgat eftersom det blandas med förstlingsbrödet. Detta har Paulus hela tiden hävdad och håller fast vid. Detsamma gäller i bilden av roten som han sedan utvecklar.

	<i>Olivträdet och dess grenar</i>	
11:17 Εἰ δέ τινες τῶν κλάδων ἐξεκλάσθησαν, σὺ δὲ ἀγριέλαιος ὢν ἐνεκεντρίσθης ἐν αὐτοῖς καὶ συγκοινωνὸς τῆς ῥίζης τῆς πιότητος τῆς ἐλαίας ἐγένου,	17 Om några av olivträdets grenar har brutits bort och du, som är en gren av en vildoliv, har ympats in i stället och får del av saven från det äkta trädets rot,	Att lägga märke till är att Paulus talar till de hednakristna. Bilden av olivträdet pekar på det heliga trädet utvalt av Gud, Israels folk. Genom att komma till tro blir man en del av det heliga olivträdet. Det handlar inte om ett nytt träd. Kristus är inte en ny rot eller ett nytt träd. Som hednakristen blir man inympad i det träd som Gud har gjort heligt. Det här har kyrkan genom århundradena gjort fel. Man har betraktat sig som ett nytt träd som Gud har gjort. Men inte så, säger Paulus. Vi anar att det redan då fanns en tanke på detta som kom att leda fram till antisemitism och att kyrkan tog avstånd från judendomen och dessutom i inkquisitionen och annat också förföljde och dödade judar. Detta har varit ett gigantiskt fel som kyrkan gjort och vi bär skuld för det inför Gud. Paulus är tydlig. Vi är grenar i det träd som Gud gjorde heligt redan hos Abraham. Det som är så underbart med Paulus är att han hela tiden utgår från Gud, håller fast vid Gud och återkommer till Gud som sammanfattat allt i Jesus Kristus, vår Herre.
11:18 μὴ κατακαυχῶ τῶν κλάδων· εἰ δὲ κατακαυχᾶσαι οὐ σὺ τὴν ῥίζαν βαστάζεις ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ.	18 så förhäv dig inte över de andra grenarna. Om du gör det skall du veta: det är inte du som bär roten utan roten som bär dig.	Det kan ha varit så att det redan hade uppstått tankar på att man var en ny skapelse i Kristus och det är sant. Men man är inget nytt träd eftersom roten är densamma, utvald av Gud och helig. Men här blir bilden svår i jämförelse eftersom det inte är grenarna som väljer själva. Med bilden i åtanke kan grenarna själva bestämma om de vill bli inympade, förstockade, trolösa eller trofasta. Det vi måste ha i åtanke är att bilden stämmer så till vida att roten är helig som gör trädet heligt, men att det är Gud som handlar. Gud inympar och skär loss liksom det är Gud som ger oss tro. Det är ingen handling från vår sida mer än att vi tar emot. Allt handlar om Guds nåd. Därför kan ingen hävda att det är på oss det beror, utan på Gud. Därför har vi inget försvar om vi dömer eller ser ned på andra och hävdar oss själva som rättfärdiga och goda. Vår tro, vårt liv som kristna handlar om Guds nåd. Det är vad Paulus vill framföra. Här använder Paulus 2:a pronomen och skriver "du". Det handlar inte längre om de hednakristna som företeelse, här vill Paulus inskräpa en personlig inriktning "det är inte DU som bär roten".
11:19 ἐρεῖς οὖν· ἐξεκλάσθησαν κλάδοι ἵνα ἐγὼ ἐγκεντρισθῶ.	19 Nu säger du kanske att grenarna bröts bort för att du skulle ympas in.	Vi får här troligen stora delar av Pauli undervisning och han har självklart enligt den tidens sätt att förkunna, fått frågor om det han för fram. Det var ju så det gick till. I vår tids predikan så predikar man och det tas inte upp till diskussion. Så var det inte på den här tiden. Paulus hade stött på frågor och här är troligen en av dem som han stött på. Det kan inte ha

		varit frågor från församlingen i Rom, vad vi vet, eftersom romarbrevet var ett introduktionsbrev inför Pauli kommande resa, men frågorna har han ändå stött på och vill åter klargöra att inympandet är Guds handlande som inte beror på att Gud plockat bort några för att ge plats för andra. Eftersom bilden haltar genom att ett riktigt träd har begränsad plats för grenar så måste detta träd ses som ett träd där alla grenar för alla tider är tänkta få plats. Här hänvisar Paulus troligen till någon som har sagt så här eftersom han övergår från du till jag: "för att jag skulle inympas". Så det kan vara ett citat, men i den svenska översättningen fungerar det bättre som det är översatt.
11:20 καλῶς-τῇ ἀπιστίᾳ ἐξεκλάσθησαν, οὐ δὲ τῇ πίστει ἔστηκας, μὴ ὑψηλὰ φρόνει ἀλλὰ φοβοῦ·	20 Ja visst, de bröts bort därför att de inte trodde, men du är kvar därför att du tror. Var inte övermodig utan ta dig i akt;	Paulus avvisar därför sådana tankar, kanske medveten om att bilden haltar något. Men här klargör Paulus orsaken till varför grenarna togs bort. "Därför att de inte trodde". men det är inte självklart att man genom sin tro är garanterad att vara kvar liksom judarna trodde att de var räddade genom att de tillhörde Israels folk. Paulus inskräper att man inte ska vara övermodig eller högmodig, som uttrycket också kan översättas med. Det handlar om att man inte ska se ner på andra och särskilt på dem som inte delar tron. Just denna del är väsentlig. Paulus har troligen redan mött sådant som kyrkan senare kommer att misslyckas med när det kom övermod och högmod i synen på kyrkan. Men, som Paulus skriver om i v 17, tillhör vi samma rot, samma grund, samma träd som Gud utvalde redan hos Abraham, ett träd som har förnyats genom Jesus Kristus, men som inte har blivit ett nytt träd. Om man tror det är det lätt att man blir övermodig och förhäver sig och därmed finns också risken att man tappar sin tro. Det gäller att ta sig i akt, eller frukta, som är vad ordet egentligen betyder. Men det är inte fruktan som rädsla utan som vördnad det handlar om. Att sätta Gud först och inse att det Gud har utvalt är heligt och det Gud har gjort heligt ska vi inte kalla oheligt.
11.21 εἰ γὰρ ὁ θεὸς τῶν κατὰ φύσιν κλάδων οὐκ ἐφείσατο, [μὴ πως] οὐδὲ σοῦ φείσεται.	21 ty om Gud inte skonade de ursprungliga grenarna skall han inte heller skona dig.	Makten finns hos Gud. Det är Han som inympar, skonar eller skär bort de grenar som inte kan ge den trons frukt som Gud förväntar sig. Detta gäller hela trädet, men endast grenarna. Trädet är heligt, utvalt av Gud, men grenarna är heliga och blir heliga endast om de sitter fast i trädet och bär den frukt som den ska. Om inte kan Gud skära bort grenarna och det gäller både de ursprungliga grenarna liksom dem som har inympats. Också här inskräper Paulus betydelsen genom att använda 2 pronomina "dig".
11:22 ἴδε οὖν χρηστότητα καὶ ἀποτομίαν θεοῦ· ἐπὶ μὲν τοὺς πεσόντας	22 Du ser att Gud är både god och sträng: sträng mot dem som har fallit, god mot dig om du håller fast vid	Att Gud är god är hela grunden för allt som finns till och att Gud är god mot dem som är hans grenar i hans heliga träd borde väl också vara självklart. Men vad avses med sträng här? Ordet är sammansatt av

ἀποτομία, ἐπὶ δὲ σὲ χρηστότης θεοῦ, ἐὰν ἐπιμένης τῇ χρηστότητι, ἐπεὶ καὶ σὺ ἐκκοπήσῃ.	hans godhet; annars blir också du bortskuren.	"apo" en preposition med gentiv som betyder "från", "av" och ordet "tomia" som betyder "hugga" eller "hugga av" som metaforiskt blir "skarp" eller "sträng". Ordet används endast här i NT och kan vara en ordlek av Paulus som hör ihop med bilden av grenen som huggs av och ska nog tolkas så. Vad Paulus vill visa är att förstärka det han talat om tidigare att Gud inte skonade de ursprungliga grenarna. Det finns en stränghet hos Gud som inte hör ihop med ondskan utan är ett resultat av att Gud är den som allt gott kommer ifrån. Det som finns utanför Gud, det som inte vill ha med Gud att göra, är det som vi kallar för ont. Det betyder inte att Gud är sträng och visar nån form av bestraffning för dem som finns utanför Guds godhet. Det visar egentligen att Gud inte griper in i det onda och tvingar det till det goda. Lite av teodicéproblemet blir det här. Men Paulus har inga tankar om det här utan vill endast använda ordet som en ordlek för att tala om att de som avfallit blir avhuggna helt enkelt.
11:23 κάκεῖνοι δέ, ἐὰν μὴ ἐπιμένωσιν τῇ ἀπιστίᾳ, ἐγκεντρίσθήσονται· δυνατὸς γάρ ἐστιν ὁ θεὸς πάλιν ἐγκεντρίσαι αὐτούς.	23 De andra blir däremot inympade, såvida de inte framhårdar i sin otro. Det står i Guds makt att ympa in dem igen.	Det är viktigt att man inte fastnar i verstolkning utan ser Paulus utläggning som helhet. Paulus håller hela tiden fast vid sin framhållan och det är viktigt att inte släppa det. Han blandar bilden av olivträdet med sin framställan och pekar på att det är Gud som inympar, det är Gud som har makten. Vi för vår del får ta emot tron på vår Herre Jesus Kristus och hålla fast vid den. "De andra" avses troligen de hednakristna som han talar till här. De har inte rätt att bli inympade eftersom de kommer från en vildoliv, bildligt talat. Men skulle dessa framhårda i otro sker det samma sak med dem som med de judar som genom otro har blivit bortskurna eller avhuggna. Skulle en jude komma till tro så kan Gud åter ympa in dem igen. Detsamma gäller för en hednakristen som varit inympad, men fallit. Gud har makt att ympa in dem igen vare sig man är jude eller hednakristen. Hela bilden av nåden släpper Paulus aldrig genom brevet till romarna. Det är av nåd vi är frälsta. Det är av nåd Gud ympar in oss liksom det är av nåd vi får ta emot tron på vår Herre Jesus Kristus.
11.24 εἰ γὰρ σὺ ἐκ τῆς κατὰ φύσιν ἐξεκόπης ἀγριελαίου καὶ παρὰ φύσιν ἐνεκεντρίσθης εἰς καλλιέλαιον, πόσω μᾶλλον οὗτοι οἱ κατὰ φύσιν ἐγκεντρίσθήσονται τῇ ἰδίᾳ ἐλαίᾳ.	24 Ty om du skars ut ur den vildoliv som du av naturen hörde till och mot naturens ordning ympades in på ett odlat olivträd, hur mycket lättare kan då inte de äkta grenarna ympas in på sitt eget träd.	Vissa menar att Paulus i den här versen visar att han är medveten om bildens brister med orden "mot naturens ordning". Det kan vara så. Men avsikten visar att Paulus med bilden tydligt visar möjligheten att inympas i det heliga trädet. Rimligtvis borde väl de ursprungliga grenarna ha större möjlighet att åter bli inympade i "sitt eget träd". Men här får vi en bild av hur Paulus tänkte. Det finns en åtskillnad med också en likhet som han tänker sig. Vi vet ju att en gren som huggs av vissnar och inte kan bli återinympad, men det här är en bild av ett andligt träd utvalt av Gud. Det är Gud som har makten att inympa igen. De avhuggna grenarna kan få liv igen

		genom Guds nåd i tron på Jesus Kristus. Det är tron som är avgörande.
	<i>Israels slutliga räddning</i>	
11:25 Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε [παρ'] ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ	25 Bröder, för att ni inte skall förlita er på ert eget förstånd vill jag att ni skall känna till denna hemlighet. En del av israeliterna är förstockade och skall förbli det tills hedningarna i fullt antal har nått målet.	På den här tiden var många filosofiskt kunniga och den samtiden ansåg att logikens lagar var det som gällde. Men då hänvisar Paulus till att det finns en hemlighet som han troligen hade insikt om och nämner här något om. Han berättar dock inte om varifrån han fått denna hemlighet, men troligen är det från Jesus själv. Begreppet hedningar är här ett uttryck för de som inte var judar men som blir kristna, alltså de hednakristna. När hedningarna blir kristna till fullt antal då ska hela Israel bli räddat. Problemet när man för fram hemligheter från Guds rådslut blir att man ställer en massa frågor. Men Paulus går inte vidare in på hemligheten så dessa frågor får vi bära med oss. Det är om när och hur och vad menas med fullt antal. Paulus ger inga svar. Det avgörande för Paulus är däremot att problemet med judarnas förstockelse får ett svar. Gud håller fast vid sina löften om att hela Israels ska bli räddat. Men Guds löfte gäller även om Israel blivit förstockade. Detta har Gud räknat med, det är vad Paulus vill framhålla. Problemet på den tiden var att man ansåg att Israel först skulle frälsas och sedan skulle evangeliet gå till hedningarna. Men Paulus pekar på att Guds avsikt inte är sådan. Gud har räknat med att Israel först ska bli förstockade och därmed går evangeliet vidare till hedningarna. Det är vad som sker nu och som Paulus fått uppgift att göra. När sedan hedningarna i fullhet blivit frälsta, då kommer frälsningens tid för Israel. När detta sker och vad som menas med hedningarnas fullhet eller i fullt antal, vet vi inte och uppenbarligen inte Paulus heller.
11:26 καὶ οὕτως πᾶς Ἰσραὴλ σωθήσεται, καθὼς γέγραπται· ἥξει ἐκ Σιών ὁ ῥυόμενος,* ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ Ἰακώβ.*	26 Men då skall hela Israel bli räddat, som det står skrivet: <i>Från Sion skall befriaren komma och ta bort all synd från Jakob.</i>	Paulus levde med denna hemlighet som förmodligen hade gjort honom lätt till sinnes. han ville ju så gärna att Israel först skulle frälsas, men enligt Guds rådslut, som han fått en inblick i, är det inte så. Det är detta som han nu har ägnat ganska mycket tid till att skriva om. Frågan var bara när det skulle ske. Han hoppades att det var snart och hänvisar till Jes 59:20 och Jer 31:31a och Ps 14:7. Men efterhand förstod han att det inte var så snart som han hade hoppats och nu skriver vi 2000 och än är det inte infriat.
11:27 καὶ αὕτη αὐτοῖς ἡ παρ' ἐμοῦ* διαθήκη,* ὅταν ἀφέλωμαι τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν.*	27 Och detta mitt förbund med dem betyder att jag lyfter av dem deras synder.	Men handlar inte dessa citat om Kristi första ankomst och frälsningen genom hans död och uppståndelse? Ser vi i Jes 59 är det uppenbart att det handlar om Kristi ankomst i den yttersta tiden och det var så Paulus använde citaten. Men Guds Ord är så underbart att man inte kan säga att det är

		fel att tolka citaten också för den första ankomsten, även om Paulus inte gör det här. I flera fall ser vi att Guds rådslut, som han meddelar profeterna, innehåller både ock, ibland också trefalt. Det kunde gälla något som skulle hända vid profetens tid eller snart därefter, samtidigt som det kunde peka fram emot Kristi ankomst och frälsningsverk, samtidigt som det kunde peka mot den yttersta dagen. Gud är suverän i sina rådslut vilket Paulus strax kommer fram till själv.
11:28 κατὰ μὲν τὸ εὐαγγέλιον ἐχθροὶ δι' ὑμᾶς, κατὰ δὲ τὴν ἐκλογὴν ἀγαπητοὶ διὰ τοῦς πατέρας·	28 Ser man till evangeliet är de Guds fiender, för er skull. Ser man till utkorelsen är de hans älskade, för fädernas skull.	Här sammanfattar Paulus, i v 28-32, det han velat framföra i kap 9-11. Israels folk har vänt evangeliet ryggen vilket skulle innebära att de blev förkastade av Gud, men Paulus har visat att det var denna Israels bortvändhet från Gud som öppnade vägen för hedningarnas frälsning "för er skull". Samtidigt tar inte Gud tillbaka sina löften och sin utkorelse. Israels folk är fortfarande det utvalda folket.
11:29 ἀμεταμέλητα γὰρ τὰ χαρίσματα καὶ ἡ κλῆσις τοῦ θεοῦ.	29 Gud tar inte tillbaka sina gåvor och sin kallelse.	Gud är fullkomlig och hans rådslut är absolut genom Guds allsmäktighet. Vi kan ana eller få inblick i hans rådslut, som Paulus hade fått, men kanske inte riktigt förstå. Det väsentliga är att Guds rådslut gäller och det är den klokskapen man måste ha, vilket Paulus skriver i v 25. De här orden ger oss också trygghet i att veta av alla de gåvor och den kallelse vi får. Gud vet alltid vad han gör. Vi behöver lära oss att ta det till oss och lita på Gud i allt.
11:30 ὥσπερ γὰρ ὑμεῖς ποτε ἠπειθήσατε τῷ θεῷ, νῦν δὲ ἠλεήθητε τῇ τούτων ἀπειθείᾳ,	30 Ni var tidigare olydiga mot Gud men har nu fått förbarmande genom deras olydnad.	Paulus fortsätter sammanfattningen med hans tanke att hedningarnas frälsning gjordes möjlig genom Israels folks olydnad som innebar att evangeliet kunde gå ut till hedningarna. Men frälsningen har inte nått hedningarna därför att de har blivit lydiga, utan därför att det har fått del av Guds nåd, Guds förbarmande. Det är Guds nåd som är det avgörande. Det här är ett mer väsentligt uttalande än vad man faktiskt kan tro. Det är genom Guds nåd som vi blir frälsta inte av egen gärning eller egenrättfärdighet. Vi blir inte frälsta genom att ställa oss under lagen, utan genom Guds nåd som vi får ta emot i tron på Jesus Kristus.
11:31 οὕτως καὶ οὗτοι νῦν ἠπειθήσαν τῷ ὑμετέρῳ ἐλέει, ἵνα καὶ αὐτοὶ [νῦν] ἐλεηθῶσιν.	31 Nu har de varit olydiga medan ni har fått förbarmande för att även de skall få förbarmande.	Utifrån den inblick i Guds rådslut som Paulus har fått del av, "hemlighet", så ser Paulus att Guds frälsningsverk för hedningarna följt den ordning som gällde: först judarna sedan hedningarna". När judarna inte velat ta emot Guds frälsning genom Jesus Kristus, så är ordningen att evangeliet går vidare till hedningarna. Sedan, någonstans i framtiden när hedningarnas antal är fullt, kommer nåden att tillfalla Israel. När det här ska komma och hur det ska gå till skriver Paulus ingenting om. Troligen därför att han inte har kunskap om det. Detta har inte varit en del av den hemlighet som har uppenbarats för honom. Men om det hade

		uppenbarats för honom är det något han inte tar med i sin framställning. Hans tanke är i alla fall tydlig. Paulus vet att Gud har beslutat om det i sitt rådslut och att det är detta som gäller. Det är inget som vi kan utforska eller spåra som han skriver om i v 33.
11:32 συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς τοὺς πάντας εἰς ἀπειθείαν, ἵνα τοὺς πάντας ἐλεήσῃ.	32 Gud har gjort alla till olydnadens fångar för att kunna förbarma sig över alla.	Här pekar Paulus på hela grunden för evangeliet. Genom Jesus Kristus har Gud själv tagit på sig all olydnad som innebär att ingen kan nå frälsningen annat än genom Jesus Kristus. Allt handlar om Guds nåd och förbarmande. Ordet "förbarmande" " <i>eleäo</i> " har också med ordet för gåva, allmosa " <i>eleämosune</i> " att göra. Paulus väljer det här ordet istället för "nåd", " <i>charis</i> ". Men orden har med varandra att göra, även om Paulus inte använder ordet "nåd" här som han gör i 1 Tim 1:2 "Nåd, barmhärtighet och frid". Här förutsätts nåden att Gud genom sin nåd har frälst oss och förbarmar sig över oss som inte är värda hans nåd, men genom Guds förbarmande får vi, utan att ha förtjänat det, del av Guds nåd.
11:33 Ὡς βάθος πλούτου καὶ σοφίας καὶ γνώσεως θεοῦ· ὥς ἀνεξεραύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ.	33 Vilket djup av rikedom, vishet och kunskap hos Gud! Aldrig kan någon utforska hans beslut eller spåra hans vägar.	Nu avslutar Paulus denna teologiska del med en doxologi som var brukligt att göra för en from jude, men han skriver det här som en slutsats till det han fört fram om den hemlighet han nämnt. Gud uppenbarar sitt rådslut som Han själv vill och då endast att någon, som Paulus, kan få del av endast en del av Guds rådslut. Gud är så mycket större än vi kanske ens kan ana. Gud har gett oss intelligens och möjlighet att utforska och filosofera över mycket i vårt universum, men det är ändå bara som att skumma på ytan. Det här behöver vi däremot förstå att Guds vishet, kunskap och beslut är omöjligt för oss att sätta oss in i. Det här ställer till problem för dem som vill kunna förstå och vill kunna förklara Gud på ett intellektuellt sätt. Men det går inte eftersom vi människor inte har och kommer inte att ha hela bilden framför oss. Paulus vill, kanske med en inblick i Guds rådslut, förklara för oss att vi aldrig kommer att kunna, rent intellektuellt, utforska Guds "beslut eller spåra hans vägar". Till detta fogar Paulus in citat från Jesaja och Jeremia.
11:34 τίς γὰρ ἔγνω νοῦν κυρίου;* ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο;*	34 Vem kan känna Herrens tankar, vem kan vara hans rådgivare?	Detta citat kommer från Jes 40:13 där Jesaja beskriver Guds storhet och skaparkraft. Det finns också hos Jer 23:18. Nästan ett direkt citat från LXX, men troligen har Paulus själv översatt orden. Med tanke på den hemlighet som blivit uppenbarad för Paulus, men kanske främst det han inte själv kunnat förstå, vill Paulus visa svårigheten för oss att verkligen kunna förstå Guds rådslut och vägar. Citatet framförs som en lovsång till Gud som mer pekar på Guds oändliga nåd, mer än något annat. Gud vet vilka vi är, Gud vet hur vi har handlat genom historien. Gud känner till vår otillräcklighet och

		orättfärdighet, Gud vet att vi inte är värdig Hans frälsning och nåd och ändå får vi del av Guds nåd. Ändå är Gud beredd att förlåta och ge oss del av Hans rättfärdighet. Det här blir en riktig slutkläm på allt det Paulus har fört fram, inte bara i kap 9-11, utan egentligen hela vägen från brevets början. "Alla har syndat och gått miste om härligheten från Gud, och utan att ha förtjänat det blir de rättfärdiga av hans nåd, eftersom han har friköpt dem genom Kristus Jesus" Rom 3:23-24
35 ἡ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ;*	35 Vem har skänkt honom något som han måste återgälda?	Till detta citerar Paulus troligen från Job 41:3, men det är något osäkert om det är ett citat utan att Paulus, kanske med hänvändelse till Job 41:3 förstärker orden från Jes 40:13, det kan vara en tolkning av Jes 40:13 som Paulus själv gör eller som fanns med i den dåtida tolkningen av Jes 40:13. I översättningen för bibelstället från Job skrivs endast ett streck i vår bibelöversättning, däremot finns orden med i LXX där orden pekar på att allt i himlen kommer från Gud och tillhör Gud.
36 ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα· αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν	36 Ty av honom och genom honom och till honom är allting. Hans är härligheten i evighet. Amen	Till detta kommer Paulus fram till en tredelad slutsats. Allting gott kommer ju från Gud därför tillhör Gud allena all ära och härlighet, vilket Paulus i alla sina brev kommer fram till, så också här. Han avsluar här med ett "amen" vilket redan då var ett uttryck för något som han vill trycka på, det är ungefär som när ordförande i en församling slår klubban i bordet.